

HAYVAN EKOLOJİSİ

(Ders Notu*)

(13. Hafta)

Doç. Dr. Erkan PEHLİVAN

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü

Ankara - 2021

* Ders notunun hazırlanmasında kullanılan kaynaklar son sayfada toplu olarak verilmiştir.

Hayvansal Üretim ve Çevre Etkileşimi (devam)

2

Ayak İzi (footprint)

- **Ekolojik ayak izi (Ecological footprint):** Bir ülke, bir birey, bir işletme, bir üretim sektörü vb. tarafından tüketilen tüm mal ve hizmetleri üretmek için gereken verimli toprak alanı (küresel ha cinsinden).
- Bir diğer ifade ile Ekolojik Ayak İzi, insanların kullandığı yenilenebilir kaynakları sağlayabilmek için gereken, biyolojik olarak verimli ve suyun bulunduğu alanı hesaplar.
- Ayrıca, sahip olunan doğal kaynak miktarı ile bu kaynakların hangi hızda ve kimler tarafından tüketildiğini ölçen bir doğal kaynak muhasebe aracıdır.

Hayvansal Üretim ve Çevre Etkileşimi (devam)

3

Ekolojik ayak izi (Ecological footprint)

World Ecological Footprint and Bio-capacity, 2003

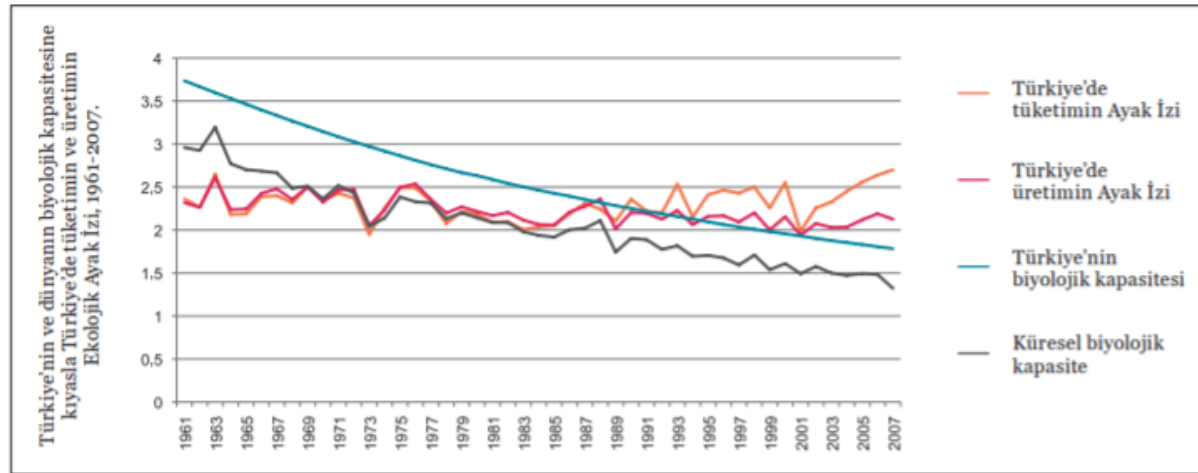
Both Ecological Footprint and bio-capacity are expressed here in global hectares.

Land Type	Ecological Footprint	Bio-capacity
Cropland	3 040 000	3 305 000
Pastures	914 000	1 683 000
Fishing Grounds	936 000	859 000
Forest	1 438 000	4 898 000
Carbon and Nuclear	7 263 000	
Built-up Area	483 000	483 000
Total	14 073 000	11 198 000

Hayvansal Üretim ve Çevre Etkileşimi (devam)

4

Ekolojik ayak izi (Ecological footprint):

Hayvansal Üretim ve Çevre Etkileşimi (devam)

5

Ayak İzi (footprint) (devam)

- **Karbon ayak izi (Carbon footprint):** Karbon ayak izi, birim karbondioksit cinsinden ölçülen, üretilen sera gazı miktarı açısından insan faaliyetlerinin çevreye verdiği zararın ölçüsüdür.

Hayvansal Üretim ve Çevre Etkileşimi (devam)

6

Ayak İzi (footprint) (devam)

- **Su ayak izi (Water footprint):** Mal ve / veya hizmetlerle sonuçlanan biyolojik veya teknik süreçlerle tüketilen, düşürülen veya değer düşüklüğüne uğratan su miktarı

Hayvansal Üretim ve Çevre Etkileşimi (devam)

7

Ayak İzi (footprint) (devam)

TÜRKİYE'NİN SU AYAK İZİ RAPORU

1.977 M³/YIL

Türkiye'de kişi başına düşen su ayak izi

5.416 LİTRE

Sanal su dikkate alındığında Türkiye'de kişi başına düşen günlük su tüketimi

% 89

Tarım sektörünün Türkiye'nin toplam su ayak izi içindeki payı

% 17

İthal ürünlerden kaynaklanan su ayak izinin tüketimin su ayak izi içindeki payı

140 MİLYAR M³/YIL

Türkiye'nin toplam su ayak izi

Kaynakça

1. Barıtçı, İ. 2006. Evrim ve Evciltme. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Semineri.
2. Ertuğrul, M. 2019. Hayvan Ekolojisi (Ders Notu). Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü Açık Ders Malzemeleri.
3. Özkütük, K. 1990. Hayvan Ekolojisi. Ç.Ü.Z.F. Ders Kitabı No:79.
4. Pehlivan, E. Dellal, G. 2017. İklim Değişikliği ve Hayvansal Üretim. Türkiye'nin Hayvansal Üretimi (Mevcut Durumu ve Geleceği) Sempozyumu, 10-11 Ocak 2017, Ankara.
5. Prof. (retired) Dr. agr. H. J. Schwartz. 2016. Eco-systems of agricultural landscapes and sustainable land use: Livestock systems (Lecture notes). Faculty of Life Sciences Albrecht-Daniel-Thaer Institute for Agricultural and Horticultural Sciences.
6. Savaş, T. 2017. Hayvan, Çevresi ve Davranışları (Ders Notu). B. Hayvan Ekolojisi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü.
7. Yiğit, N. 2015. Genel Ekoloji Zooloji Kısmı Öğrenci Nüshası, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü.